

HÖRSELNYTT

ETT NYHETSREVISOR FRÅN SVENSK HÖRSEL

NR 1 2013

Vad händer på andra sidan sundet?

DANMARK

För snart 10 år sedan införde Danmark en stor förändring av hörselvården när man på nationell nivå införde ett fritt val system där den hörselskadade skulle söka sig antingen till den offentliga sjukvården eller till den privata sektorn. För att den hörselskadade skulle få ett bidrag från staten var man först tvungen att gå till en öronläkare och få sin hörselnedsättning diagnostiserad och dokumenterad. Om det konstaterades att personen hade en hörselnedsättning fick den hörselskadade en check på en viss summa per öra som man sedan själv kunde välja var man skulle gå och detta känner säkert många av oss till.

Under de senaste tio åren har det etablerats cirka 195 kliniker runt om i ett land som har 5,5 miljoner invånare. Systemet har lett till att under sommaren 2012 såldes det lika många hörapparater till den offentliga sektorn som till den privata och den årliga totala försäljningen uppgår till cirka 122 000 hörapparater 2011.

I Danmark genomförs varje år en nationell upphandling för hela landet och även här har priserna sjunkit kraftigt under de senaste åren, precis som i Sverige. Detta har i sin tur lett till

ett förslag på att bidraget också ska justeras med motsvarande grad enligt de ledande politiska partierna i Danmark. Tidigare var "tilskuddet" 5 607 DKK per öra och nu har det sjunkit till 4 000 DKK för ett öra och 2 000 DKK för det andra om du behöver två hörapparater.

En förändring man genomfört från den 1 januari 2013 är att den hörselskadade i första hand ska vända sig till den offentliga sjukvården för att få hjälp. Det som har hänt de senaste tio åren är att mycket personal har sökt sig till privata klinikerna, vilket har lett till att det i dag är stor brist på personal inom landstinget. Redan i dag kan väntetiden vara upp till 110 veckor och man är nu rädd att ändringen kommer att medföra ännu längre väntetider just med anledning av att resursfrågan inom landstingen är ansträngd. Via landstinget kommer man att få tillgång till en hörapparat ur det upphandlade sortimentet och vill man ha något annat kan den hörselskadade vända sig till en privat mottagning.

Brukarna och leverantörföreningarna har stridit för att inte dessa ändringar skulle genomföras eftersom det kan leda till försämrade förutsättningar för den hörselskadade. ←

Köer i hörselvården

VÄNTETID

Rapporterade väntetider visar att den kortaste väntetiden finns i Region Skåne (högst 4 veckor) samt i Landstinget Dalarna, Visby sjukhus,

Kungsbacka, Skaraborg och Göteborg. Två kliniker rapporterar i januari-februari längre väntetid än 13 veckor. ←

EuroTrak i Norge

EUROTRAK

Under de senaste 25 åren har personer med intresse av hörsel, hörselnedsättning och hörapparater ivrigt studerat de amerikanska marknadsundersökningarna som går under namnet MarkeTrak. EHIMA (European Hearing Instrument Manufacturers Association) lanserade under 2010 liknande EuroTrak-undersökningar i Europa. 2012 gick GN Resound, Oticon, Phonak, Siemens och Widex samman för att finansiera en EuroTrak-undersökning i Norge.

Ur en panel identifierade man ett antal personer som var representativa för den norska befolkningen och till slut hade man en grupp bestående av 691 hörapparat-användare och 618 personer med hörselnedsättning som inte använde hörapparat.

Av samtliga hörselskadade använder 42,5% hörapparat, varav 79% binauralt. Denna fördelning är jämförbar med England, där man också kan få hörapparat gratis. Det är dock tankeväckande att bara 27% av de hörselskadade icke-brukarna vet att man kan få hörapparat gratis! En flaskhals i processen för att söka sig vidare för att få hörapparat utgörs av öron-näs-halsläkarna. Av 302 hörselskadade icke-brukare hade 55% fått veta av läkaren att det inte fanns något att göra åt deras hörselnedsättning.

86% av brukarna säger att det har god nytta av hörapparaten i arbetet. Hörselskadade utan hörapparat säger att de får lägre lön än normalhörande, medan de som använder hörapparat faktiskt tjänar lite mer än dem utan. De som använder hörapparat har också större chans att avancera och att få det jobb de är kvalificerade för. Med andra ord, hörselnedsättning är bromsande för karriären, medan användande av hörapparat är främjande.

Den generella brukartillfredsställelsen i Norge är 72% och för bakom-örat apparater 78%. Man är också mer nöjda med nyare hörapparater (anskaffade efter 2010) och om de används mer än 8 timmar om dagen. Att höra tal i buller är 49% nöjda med.

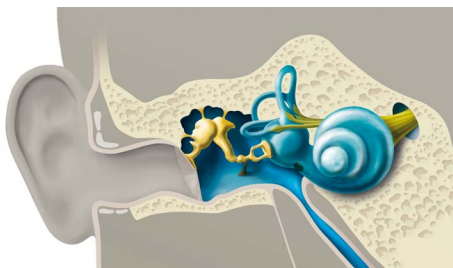
Brukarna tycker generellt att med hörapparat kan de kommunicera mer effektivt och får ett bättre socialt liv. Man fungerar bättre i gruppkonversationer, känner sig tryggare, fungerar bättre på jobbet och har fått en bättre mental och emotionell hälsa. ←

Östergötland kan bli föregångslän för vårdval inom hörselvården

➔ Hälsö- och sjukvårdsnämnden i Östergötland fattade den 29 januari ett beslut om att gå vidare med vårdval inom hörselvården. Beslutet baseras på en utredning som fått beröm av Hörselskadades Riksförbund.

Vårdvalet innebär att den som behöver hörapparat kan vända sig till olika privata mottagningar som är auktoriserade av landstinget. Där vårdval finns i dag har det lett till att fler kan prova ut hörapparat och andra hjälpmedel snabbare och enklare.

Man har emellertid upplevt att det finns brister i befintliga system, som lett till tidspressade hörapparatutprovningar, vilseledande information och högre kostnader för den enskilde.

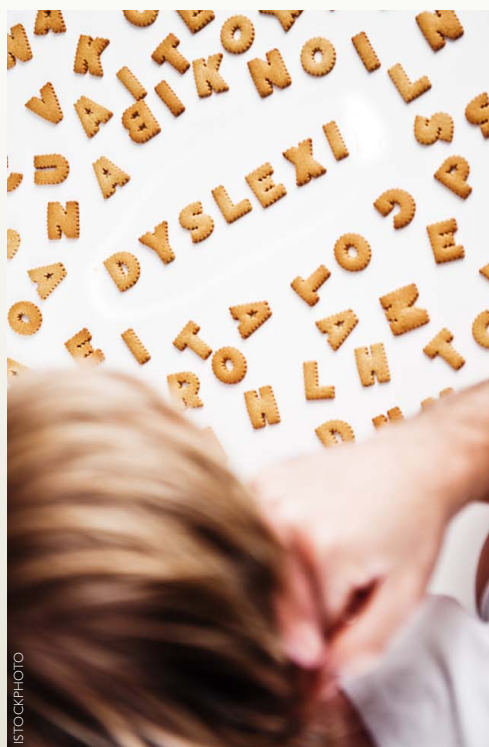
I Östergötland har utredare och politiker haft dialoger med bland annat HRF för att få input på hur ett bra vårdval kan utformas. Landstinget ska nu ta fram ett regelverk för "primär hörselrehabilitering", där man vill utforma ett vårdsystem som säkrar rätten till bra hörselvård för alla – med sikte att införa vårdval den 1 september i år. ←

Nytt på upphandlingsfronten

UPPHANDLING

Norrland håller på att utvärdera och sammanställa ett tilldelningsbeslut som ska börja gälla så fort som möjligt. Mittregionen körde i gång som planerat med ett nytt avtal från och med den 1 februari 2013. Göteborg har precis haft ute ett förfrågningsunderlag gällande insatser och avtrycksmassor som ska börja gälla den 1 oktober 2013. Skåne ligger i startblocken för att komma ut med ett nytt förfrågningsunderlag.

Barn med dyslexi kan ha nytta av FM-system

DYSLEXI

För barn med dyslexi gör ett FM-system inte bara att de hör bättre, det kan också betyda en förbättring av fonologisk medvetenhet läsförmåga även sedan systemet slutat användas enligt en studie i "Proceedings of the National Academy of Science".

Ett FM-system innebär att lärarens röst skickas direkt in i barnets öra via en mottagare och gör att barnet kan vara mer fokuserat. En studie har gjorts på 38 barn med lässvårigheter, där hälften använde FM-system och hälften utgjorde en kontrollgrupp utan system.

När man mätte hjärnans respons på

talljud, svarade barn med som använde systemet mer konsekvent på svaga och snabbt skiftande element som hjälper oss att skilja en konsonant från en annan. Denna förbättring kopplades samman med en förbättrad läsförmåga.

"Att förbättra ett barns auditiva behandling av ljud, ger dem större möjligheter att göra associationer mellan det de hör och vad dessa ljud betyder och sedan kan de koppla ihop informationen med vad de ser på papper" säger studiens medförfattare Nina Kraus. Effekten satt i även sedan man slutat använda FM-systemet. ←